

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ

Witamy Was w nowym roku akademickim, a szczególnie naszych najnowszych czytelników, studentów pierwszego roku. Z obliczeń wynika, że urodziliście się w 1968 r. - w pamiętnym '68 roku. Koniec lat 60-siatych... hm, troszeczkę pamiętamy te czasy, ale głównie poznaliśmy je w połowie lat 70-tych i później, oglądając filmy, czytając książki, słuchając muzyki przy Alpach Żyku i dyskusjach do świt. Cóż, w szkole średniej żyło się atmosferą lat 60-siatych.

Czego w tamtych wspaniałych czasach nie było? Było wszystko, poczynając od mini spódniczek, muzyki rhythm and blues'owej /szczególnie białego blues'a/, ruchów hippies'owskich aż do wydarzeń politycznych: zabójstwa L.M.Kinga, apogeum wojny wietnamskiej, rewolty studentów na uniwersytetach Zachodniej Europy. Wszystkie te sprawy wzajemnie się przeplatały, nie byłoby protestu songów Johna Baeza gdyby nie wojna w Wietnamie. Tak wspominając sobie w redakcyjnym pokoju stare czasy powoli od tematu narkotycznych dziewcząt przechodzimy do polityki.

Europa środkowo-wschodnia - Polska - słynny Marzec '68. Wszystko zaczęło się od zawieszenia przedstawień "Dziadów" w reżyserii Kazimierza Dejmka, później był wiec na dziedzińcu Uniwersytetu Warszawskiego, prowokacja - przyjazd milicji, pałowanie, relegowanie z uczelni - wtedy m.in. wyleciał z UW Adam Michnik. Nastąpiła również kulminacja tzw. sprawy żydowskiej - komunisty sięgnęli po nauki hitlerowców, oczywiście nie budując krematoriów, ale schemat działania był podobny. Kosztem ofiarnym w rozgrywkach o władzę byli Polacy żydowskiego pochodzenia. Tak, chodziło głównie o dojście do władzy nowej ekipy, a liczyły się wtedy dwie: pana Moczara /pseudo "Mietek"/ oraz prowincjonalnego sekretarza partyjnego Gierka. Rozstrzygnięcie tej batalii - krwawo opłacone śmiercią robotników z Wybrzeża nastąpiło dwa lata później.

W gospodarce mieliśmy stagnację, a faktycznie poziom życia ludności stopniowo się obniżał. Sytuację miała poprawić reforma Jaszczuka - ówczesnego sekretarza KC ds. ekonomicznych. Miała ona polegać na wprowadzeniu w życie gospodarcze jako symulatorów efektywności tzw. bodźców ekonomicznych. Do dziś krąży o niej następująca anegdota:

Pytanie: - Czym się różni bodziec ekonomiczny od opium?

Odpowiedź: - Niczym, jedno i drugie jest owocem niedojrzałej ~~makówki~~ makówki.

A co było u naszych sąsiadów? Czechosłowacja - 1968 rok to okres "Praskiej Wiosny", która była próbą reform totalitarnego ustroju przeprowadzoną przez niektórych wyższych urzędników partyjnych. Próba niestety nieudana - po czterech miesiącach odwiły podobnie jak w okresie 16-stu miesięcy "Solidarności", w sierpniu 68 roku zakończyło ją wkroczenie sowieckich, niemieckich i niestety również polskich czołgów.

Taki był w skrócie w naszych oczach rok 1968. Ciekawi nas o Was. Wy myślicie o tamtych latach, o dniu dzisiejszym. Czym żyjecie, jak żyjecie, o czym chcielibyście czytać w Biuletynie Informacyjnym N.Z.S-u. A może znajdą się wśród Was chętni do pisania?

M.J.

Niezależne Zrzeszenie Studentów powstało w niezwyklej dniach 80-go roku, w naturalny sposób zaspokajając potrzebę włączenia się środowiska studenckiego w ruch społeczny zapoczątkowany przez Sierpień '80. Zrzeszenie było aktywne w kilku płaszczyznach: demokratyzacji życia społecznego, reformy szkolnictwa wyższego oraz pracy wewnątrzorganizacyjnej.

W zakresie reformy szkolnictwa wyższego za istotne uznano dwie sprawy: pierwsza to samorządność i autonomia uczelni oraz cały kompleks problemów z tym związanych; druga, niemniej ważna, to uniezależnienie klubów, kół naukowych oraz innych sfer życia studenckiego spod kurateli SZSP /obecnie ZSP/.

SZSP jako dotychczasowy monopolista był w pełni odpowiedzialny za degenerację życia kulturalnego. NZS podejmował inicjatywy zmierzające do stworzenia pewnych alternatywnych form aktywności, co umożliwiłoby po pewnym czasie odrodzenie życia kulturalnego studentów. Szansę upatrywano między innymi w koncepcji samorządności polegającej na programowym i finansowym usamodzielnieniu się klubów, kół itp.

Działalność na rzecz samorządności uczelni miała ważny kontekst polityczny. Wysłunięto bowiem koncepcję neutralizacji światopoglądowej, dążąc do likwidacji indoktrynacyjnej funkcji szkoły wyższej, co było sprzeczne z planami resortu oraz PZPR. Reforma nauczania, demokratyzacja stosunków wewnątrz uczelni, reprezentacja studentów w ciałach kolegialnych przekraczały kompetencje władz poszczególnych uczelni. Doprowadziło to w konsekwencji do wybuchu - w styczniu 81 r. - strajku studenckiego w Łodzi.

Postulaty strajkowe dotyczyły zarówno środowiska akademickiego jak i zagadnień ogólnospołecznych /np. dotyczące cenzury, czy więźniów politycznych/. Jednym ze zgłoszonych postulatów była rejestracja NZS. Zrzeszenie zostało zarejestrowane dopiero 17.02.81 r. w wyniku podpisania Porozumienia w Łodzi, pod presją wzbierającej w całej Polsce fali strajków studenckich. Długo negocjowany z władzami resortowymi statut NZS sformułował podstawowe cele zrzeszenia. Były nimi: obrona swobód demokratycznych i praw obywatelskich; ochrona interesów materialnych, społecznych kulturalnych studentów i rodzin studenckich; działanie na rzecz podmiotowości osoby ludzkiej, tolerancji i wysokiego poziomu moralnego; rozwój samorządności i autonomii uczelni.

Strajk usunął wiele codziennych uciążliwości studenckiego życia. Wywalczono zastąpienie bloku przedmiotów społeczno-politycznych bogatą gamą przedmiotów humanizujących, z których student mógł wybierać dowolną sekwencję zaliczaną w dowolnych latach studiów. Postulowano zniesienie służby wojskowej dla absolwentów szkół wyższych i powrót do dawnych obozów szkoleniowych w czasie wakacji. Niestety udało się jedynie wywalczyć zniesienie egzaminu z "wojska" dla dziewcząt. Zniesiono oślawione w polskiej rzeczywistości ekonomicznej całkowicie bezsensowne praktyki robotnicze przed rozpoczęciem studiów. Poza tym zniesiono przymus nauki języka rosyjskiego, obowiązek obecności na ćwiczeniach itp.

Ten, z konieczności krótki, rys historyczny nie rości sobie oczywiście pretensji do całościowego ujęcia działalności NZS. Pominęto w nim okres pełnoprawnego funkcjonowania zrzeszenia /17.02-13.12.1981r./, skupiając się jedynie na zarysowaniu etapu samoorganizacji, najlenniej chyba oddającego jego charakter. Oceniając z perspektywy czasu okres między lutym a grudniem 1981 można stwierdzić, że główny cel NZS - urzeczywistnienie samorządnej uczelni, integralnie traktującej duchowe, społeczne i materialne aspiracje i potrzeby studentów był z większym lub mniejszym skutkiem wprowadzany w życie. Proces ten został przerwany wprowadzeniem stanu wojennego.

opracował: Andrzej Chadek